

Q & A

การให้สถาบันการเงินและผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์รายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่มีธุรกรรมลักษณะเฉพาะ

๑. การกำหนดให้สถาบันการเงินรายงานข้อมูลทางการเงินให้แก่กรมสรรพากรนั้น มีรายละเอียดอย่างไร

ตอบ ๑. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียภาษี พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี โดยนำผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีเข้าสู่ระบบภาษีอย่างครบถ้วน ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเป็นธรรมในระบบภาษีและส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าที่เท่าเทียม

๒. กฎหมายนี้ได้กำหนดให้สถาบันการเงินและผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ รายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่มี “ธุรกรรมลักษณะเฉพาะ” ในปีที่ผ่านมาให้แก่กรมสรรพากร โดยธุรกรรมลักษณะเฉพาะคือข้อมูลธุรกรรมทางการเงินที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดในปีที่ล่วงมาดังต่อไปนี้

(๑) ฝากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีรวมกันตั้งแต่ ๔๐๐ ครั้ง และมียอดรวมของธุรกรรมฝากหรือรับโอนรวมกันตั้งแต่ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป

(๒) ฝากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีรวมกันตั้งแต่ ๓,๐๐๐ ครั้ง ขึ้นไป

๒. การกำหนดให้ธนาคารนำส่งข้อมูลธุรกรรมเช่นนี้ จะส่งผลขัดแย้งกับนโยบายของรัฐบาลในการสนับสนุนให้สังคมเป็นสังคมไร้เงินสดหรือไม่

ตอบ กฎหมายนี้ที่กำหนดให้สถาบันการเงินนำส่งข้อมูลให้แก่กรมสรรพากรมิได้ขัดแย้งกับนโยบายสังคมไร้เงินสดของรัฐ การดำเนินธุรกรรมผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันทำได้อย่างรวดเร็วและช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างสะดวก นอกจากนี้ การดำเนินการผ่านธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ยังเป็นปัจจัยในการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการอีกทางหนึ่ง รวมถึงเป็นการสร้างประวัติทางการเงินที่ดีทั้งของผู้รับเงินและผู้ใช้จ่ายเงิน ซึ่งจะเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการขอสินเชื่อต่าง ๆ

ในส่วนของผู้รับเงินเอง การรับเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มีประโยชน์คือ ความสะดวกในการประกอบธุรกิจ การขอสินเชื่อ การช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ความปลอดภัยในการมีต้องถือเงินสด ลดความเสี่ยงของการได้รับธนบัตรปลอม

ทั้งนี้ กรมสรรพากรตระหนักดีว่า การรับเงินผ่านบัญชีธนาคารนั้นมิได้หมายความว่าเงินจำนวนทั้งหมดนั้นเป็นรายได้ที่ต้องนำไปเสียภาษี เนื่องจากในหลายกรณีเป็นการรับเงินโอนในกรณีต่างๆ อันมิได้เป็นเงินรายได้ของผู้รับโอน เช่น การรับโอนเงินจากบิดา มารดา การคืนเงินกู้ยืม การรับเงินเพื่อนำไปทำบุญ ฯลฯ ดังนั้น ข้อมูลการรับโอนเงินที่กรมสรรพากรได้รับนี้ จะถูกนำไปใช้ประมวลผลร่วมกับข้อมูลอื่นๆ รวมถึงจะได้พิจารณาอย่างรอบคอบในการดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดภาระและกระทบต่อพฤติกรรมทางการเงินของผู้สุจริต เพื่อให้มั่นใจว่าผลการดำเนินการตามกฎหมายนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการใช้เงินของประชาชน

๓. กฎหมายนี้จะทำให้ประชาชนไม่นำเงินฝากเข้าบัญชีธนาคารหรือไม่

ตอบ การฝากเงินกับธนาคารนั้นมีประโยชน์ต่อตัวผู้ฝากในหลายกรณี ไม่ว่าจะเป็นความสะดวกในการประกอบธุรกิจ การขอสินเชื่อ การช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ความปลอดภัยในการมีต้องถือเงินสด ความเสี่ยงของการครอบครองธนบัตรปลอม รวมถึงการได้รับผลตอบแทนจากการฝากเงิน และการฝากเงินกับธนาคารมีได้หมายความว่าเงินจำนวนทั้งหมดนั้นเป็นรายได้ที่ต้องนำไปเสียภาษี ข้อมูลการรับโอนเงินที่กรมสรรพากรได้รับนี้ จะเป็นเพียงข้อมูลที่ถูกนำไปใช้ประมวลผลร่วมกับข้อมูลอื่นๆ ซึ่งกรมสรรพากรจะได้พิจารณาอย่างรอบคอบในการดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดภาระและกระทบต่อพฤติกรรมทางการเงินของผู้สุจริต

๔. ข้อมูลที่สถาบันการเงินส่งให้กรมสรรพากร มีข้อมูลอะไรบ้างและจะนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร

ตอบ ข้อมูลที่จะกำหนดให้สถาบันการเงินส่ง ได้แก่

- (๑) ข้อมูลเลขประจำตัวประชาชน ชื่อ นามสกุล ของผู้ที่มีธุรกรรมลักษณะเฉพาะ
- (๒) เลขที่บัญชีเงินฝากที่เกี่ยวข้องกับการฝากหรือรับโอนนั้น
- (๓) จำนวนการฝากหรือรับโอนรวมใน ๑ ปี (ม.ค. ถึง ธ.ค.)
- (๔) มูลค่าของการฝากหรือรับโอนรวมใน ๑ ปี (ม.ค. ถึง ธ.ค.)

รายการข้อมูลข้างต้นจะกำหนดให้รายงานเป็นยอดรวม มิได้มีการรายงานเป็นราย transaction และจะมีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลโดยเจ้าหน้าที่สรรพากรจะไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้เป็นการทั่วไปด้วยวิธี data encryption

ข้อมูลดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการทำ big data analytic โดยจะถูกนำไปประมวลผลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ร่วมกับข้อมูลอื่นๆ ทั้งข้อมูลภายในและข้อมูลภายนอกกรมสรรพากร เพื่อวิเคราะห์หารายที่มีความเสี่ยงที่จะปฏิบัติหน้าที่ทางภาษีไม่ถูกต้อง เพื่อใช้ในการติดตาม แนะนำให้เสียภาษีให้ถูกต้อง

ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้รับนี้จะเป็นข้อมูลหนึ่งที่ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถระบุตัวตนของผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางภาษีไม่ถูกต้องได้เร็วขึ้นกว่าวิธีการที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน อันจะช่วยให้สามารถแนะนำผู้เสียภาษีให้ชำระภาษีให้ถูกต้องได้รวดเร็วขึ้นอันจะช่วยผู้เสียภาษีลดภาระในส่วนของเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม

๕. สถาบันการเงินและผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ต้องเริ่มนำส่งข้อมูลให้แก่กรมสรรพากรเมื่อใด

ตอบ เมื่อกฎหมายมีผลบังคับใช้แล้ว สถาบันการเงินและผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์มีหน้าที่นำส่งข้อมูลให้แก่กรมสรรพากรปีละครั้ง โดยนำส่งครั้งแรกภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

๖. กรณีความกังวลเกี่ยวกับภาระในการชี้แจงต่อกรมสรรพากร หากถูกรายงานข้อมูลให้กรมสรรพากรทราบ

ตอบ ข้อมูลที่สถาบันการเงินและผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์รายงานต่อกรมสรรพากรเพียงอย่างเดียวนั้น ย่อมไม่เพียงพอต่อการระบุว่าเจ้าของข้อมูลเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางภาษีไม่ถูกต้อง กรมสรรพากรจะไม่ใช้ข้อมูลดังกล่าวเพื่อการประเมินภาษีโดยตรง กรมสรรพากรจะต้องนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประมวลผลร่วมกับข้อมูลอื่นๆ ก่อน เพื่อที่จะได้คัดเลือกรายบุคคลที่มีความเสี่ยงในการปฏิบัติหน้าที่ทางภาษีไม่ถูกต้อง (เช่น ข้อมูลการยื่นแบบแสดงรายการภาษี ข้อมูลการหักภาษี ณ ที่จ่าย ข้อมูลการใช้น้ำ ไฟฟ้า และข้อมูลที่สืบค้นได้จากแหล่งอื่น) ทั้งนี้ กรมสรรพากรจะพัฒนาระบบการทำงานที่ไม่ก่อให้เกิดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการคัดเลือกรายที่จะตรวจสอบ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและภาระของประชาชนในการเตรียมเอกสารหลักฐานกรณีถูกตรวจสอบ เพื่อให้ประชาชนที่เสียภาษีถูกต้องแล้วได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

๗. ประชาชนควรเตรียมตัวเกี่ยวกับเรื่องการนำส่งข้อมูลให้แก่กรมสรรพากรอย่างไร

ตอบ ๑. ผู้ประกอบธุรกิจที่ยังปฏิบัติหน้าที่ทางภาษีไม่ถูกต้อง ควรดำเนินการปรับปรุงให้ถูกต้อง
๒. ผู้เสียภาษีที่มีได้มีการประกอบธุรกิจแต่มีรายการรับโอนเงินอันเข้าเงื่อนไขการเป็น
ธุรกรรมลักษณะเฉพาะ (จำนวนรับโอนเงินตั้งแต่ ๔๐๐ ครั้งและมียอดรับโอนเงินตั้งแต่ ๒ ล้านบาทใน ๑ ปี
หรือมีจำนวนรับโอนเงินตั้งแต่ ๓,๐๐๐ ครั้งใน ๑ ปี) และถูกส่งข้อมูลให้แก่กรมสรรพากรนั้น กรมสรรพากรขอ
เรียนว่าข้อมูลดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ประกอบการพิจารณาพร้อมกับข้อมูลอื่นๆ เพื่อใช้ในการติดตาม และแนะนำ
ในการเสียภาษี จึงมีความเป็นไปได้ไม่น้อยที่ผู้เสียภาษีที่มีได้ประกอบธุรกิจจะถูกเลือกตรวจสอบ

อย่างไรก็ดี ทั้งผู้ประกอบธุรกิจและผู้ที่ไม่ได้ประกอบธุรกิจ พิจารณาแล้วเห็นว่ากรรับ
โอนเงินดังกล่าวนี้มิได้เป็นรายได้ของผู้เสียภาษี ผู้เสียภาษีสามารถชี้แจงตามข้อเท็จจริงได้ว่าการรับโอนนั้น
มิได้เป็นรายได้ของตน และอาจเก็บเอกสารของที่มาในการรับโอนเงินนั้นไว้เป็นหลักฐานเพื่อใช้ประกอบการ
ชี้แจง

๘. กรมสรรพากรจะมีมาตรการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลอย่างไร

ตอบ ข้อมูลที่ถูกส่งมาจะถูกเก็บในระบบฐานข้อมูลของกรมสรรพากร ซึ่งมีระบบความมั่นคง
ปลอดภัยด้านสารสนเทศในระดับมาตรฐานสากล อีกทั้งมีเจ้าหน้าที่ที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้เป็นการทั่วไป
ประกอบกับได้มีการเพิ่มบทลงโทษแก่เจ้าพนักงานหากเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจการของผู้มีหน้าที่เสีย
ภาษีด้วยแล้ว

๙. ต่างประเทศมีกฎหมายที่กำหนดให้กรมสรรพากรมีอำนาจในการเรียกดูข้อมูลในลักษณะนี้หรือไม่

ตอบ จากการศึกษาข้อมูลของต่างประเทศพบว่า มีหลายประเทศที่หน่วยจัดเก็บภาษีม
ีอำนาจในการขอข้อมูลในลักษณะ Bulk Data โดยไม่ต้องระบุตัวตนผู้เสียภาษี ตัวอย่างประเทศที่หน่วยจัดเก็บ
ภาษีสามารถเข้าถึงข้อมูลของบุคคลใดๆ (ที่อาจเป็นผู้เสียภาษีหรือไม่ก็ตาม) จากผู้อื่นที่มีข้อมูลโดยไม่ต้องระบุ
ตัวตนของบุคคลนั้นๆ เช่น ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา อินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และ
สิงคโปร์ เป็นต้น

๑๐. กรณีการรับเงินโอนจากการทำบุญ จะนับเป็นข้อมูลที่ถูกรายงานด้วยหรือไม่

ตอบ กรณีรับเงินจากการทำบุญ จะนับเป็นรายการรับโอนเงินที่เข้าเงื่อนไขที่ต้องรายงานด้วย
ทั้งนี้ บัญชีจะถูกรายงานก็ต่อเมื่อ มีรายการรับโอนเงินตั้งแต่ ๔๐๐ ครั้งและมียอดเงินรวมเกิน ๒ ล้านบาทขึ้น
ไปใน ๑ ปี หรือรับโอนเงินตั้งแต่ ๓,๐๐๐ ครั้ง ขึ้นไปใน ๑ ปี อย่างไรก็ตาม เจ้าของข้อมูลสามารถชี้แจงพร้อม
แสดงหลักฐานได้ว่าเป็นการรับเงินทำบุญ ซึ่งเงินดังกล่าวไม่ได้เป็นรายได้แต่อย่างใด ทั้งนี้ หากผู้รับโอนเงินเป็น
การรับโอนเงินทำบุญอย่างเป็นประจำผู้รับโอนสามารถพิจารณาเปิดบัญชีเพื่อรับโอนเงินทำบุญเป็นการเฉพาะ
อันจะช่วยเพิ่มความชัดเจนและโปร่งใสด้วย

ปัจจุบันกรมสรรพากรได้ส่งเสริมให้มีบริจาคผ่านระบบ e-Donation ซึ่งจะเป็นการบริจาค
โดยตรงเข้าสู่บัญชีของผู้รับบริจาคผ่านระบบของสถาบันการเงินเพื่อใช้ในการลดหย่อนภาษี กรมสรรพากรจะมี
ข้อมูลการบริจาคอยู่ในระบบและสามารถตรวจสอบได้โดยไม่ต้องขอข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้เสียภาษี

๑๑. ในอนาคตหากสภาวการณ์ได้เปลี่ยนไป กรมสรรพากรสามารถปรับเพิ่มวงเงินหรือจำนวนครั้งของ
ธุรกรรมลักษณะเฉพาะ ได้หรือไม่

ตอบ เพื่อให้กฎหมายมีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสภาวะการณ์ในอนาคต กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้ กระทรวงการคลังโดยกรมสรรพากรสามารถปรับเพิ่มจำนวนวงเงินหรือจำนวนครั้งของธุรกรรมลักษณะเฉพาะได้ โดยการออกกฎกระทรวง ทั้งนี้ การออกกฎกระทรวงดังกล่าวจะไม่สามารถลดจำนวนวงเงินหรือจำนวนครั้งของธุรกรรมลักษณะเฉพาะให้ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายแม่บทได้ (ปรับให้ตัวเลขความถี่ของการฝากเงินและรับโอนเงินต่ำกว่าจำนวน ๔๐๐ ครั้ง และปรับยอดรวมของธุรกรรมฝากหรือรับโอนรวมกันต่ำกว่า ๒ ล้านบาท รวมถึงปรับตัวเลขความถี่ของการฝากเงินและรับโอนเงินต่ำกว่าจำนวน ๓,๐๐๐ ครั้งไม่ได้)

๑๒. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บภาษีผู้ประกอบการธุรกิจ e-Commerce หรือไม่

ตอบ กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียภาษีโดยเป็นการเสนอแก้ไขกฎหมายให้รองรับธุรกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษีผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมทั้งช่วยขยายฐานภาษี โดยนำผู้อยู่นอกระบบภาษีเข้าสู่ระบบภาษี และผู้ที่อยู่ในระบบภาษีแล้วยังแสดงรายได้ไม่ครบถ้วนให้แสดงรายได้ให้ครบถ้วน เพื่อสร้างความเป็นธรรมในระบบภาษี โดยไม่ได้มุ่งเน้นที่จะเก็บภาษีจากผู้ค้าออนไลน์หรือธุรกิจใดธุรกิจหนึ่งเป็นการเฉพาะแต่อย่างใด